

Nro 2.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Januariusnak 7 dik napján 1794.
esztendőben.*

Ha sem isten, sem ördög, sem mennyország,
sem pokol, sem jutalom, sem büntetés nem
vólna is a' más világon; meg is mind erkölcsi ál-
lapattyára, mind az élet bátorságára nézve hasz-
nos, sőt el kerülhetetlenül szükséges vólna a' va-
lás az emberi nemzetnek. Minden híres törvény-
tevők által látták e' dolognak igazságát: azért
is fel tett tzellyaiknak tökéletességre leendő vi-
telére a' vállást választották magoknak eszközül.
Igy bántak *Numa Pompilius*, *Mahomed*, *Confu-
tius*, és más nagy emberek az ötet követőikkel.
A' Frantzia nemzetnek mostani nagy bálványai:

B

Danton, és *Roberts Pierre* is előre látván azt, hogy ámbár erős lépéseket tett legyen is a' józan okosság a' pártos lakosok között, de még is tellyességgel ki nem lehet a' valláshoz való hajlandóságot a' népnek szivéből tökéletesen irtani: nemcsak hatalmasan peroráltak a' mellett; hanem ennekfelette ollyatén végzéseket tétettek a' N. Gyűlés által, mellyek noha nem egyenesen, de csak ugyan a' vallásnak fenn tartására tzeleznek. — Ilyenek azok: *először*, hogy az isteni tilztelettől senki is erőszakosan el ne tiltasson; *másodszor*, hogy a' bé zárattatott templomok ismét fel nyitattassanak; *harmadszor*, hogy a' polgári előjárók egyedül a' közönséges tsendességnek, bátorságnak, és jó polgári rendtartásnak lenn tartására fordítsák gondgyaikat; *negyedszor*, hogy valamint eddig, úgy ennekutánna is kötelesek legyenek a' népnek közönséges tanítói a' papok, a' polgári hitnek le tételére; *ötödször*, hogy valamiképen az emberiségnek jussai, úgy az erköltsi tudományok is prédikáltassanak, és meg magyaráztassanak a' templomokban.

A' miolta a' gyanús személlyek iránt való végzését meg újította a' N. Gyűlés, azóltától fogva vége holla nints a' hazájokból ki költözött Frantzia lakosoknak. Kiváltképen Hollandiában telepednek le; ahozképest szükségesnek ítélte a' fő kormány szék argusi szemekkel vigyázni reájok, ne talám ollyanok is sokan találtassanak közöttök, a' kik titkos Jakobinusok lévén, gondolkodásaiknak módját, 's ártalmas principiumaiknak magvát titkon terjesztetni, 's hintegetni igyekezzenek a' Batavusok között.

A' mint a' Frantzia K. Társaságnak ellenségei, úgy azoknak titkos barátjai ellen is szörnyű végezések hozattának a' nemzetnek képviselői által. *Osselin* egy a' N. Gyűlésnek tagjai között örökös számkivetésbe küldtetett azért, hogy egy *Jarry* nevű asszonynak, a' ki a' hazájokból ki költözött Frantziákkal titkon levelezett, pártját fogta, 's védelme alá vette, maga

pedig ez az asszony személy, azon tselekedetéért gillotinirozttatott. Hasonló halálra szententziázttatott két varga is, mivel az ármadáknak készített tsizmákat bőr helyett vastag papírossal talpalták meg. Mindezekből úgy láttyuk, hogy a' Fr. nemzetnek mostani vért szopó előjárói semmi különbséget nem tefznek a' nagy, és alacsony házból származtak, a' fejedelmek és főbbágyok, a' gazdagok és szegények, az öregek és ifjak, a' férfiak és asszonyok, a' meg élemedett, és még ifjúságoknak első ki nyilásában lévők, a' lakosok és idegenek közt, mind egy rakásra gillotinirozttatják őket, tsak egy leg kissebb gyanúsággért is. Sőt úgy láttyik, hogy sokkal többen tettek a' tehetősök közzül szerentsélenekké, mint sem a' szegények közzül, *in promptu causa est*, mivel a' K. Társaság kasszájának nevében azoknak gyűjteményeiket el ragadozhattyák.

Múlt hólnapnak 14-dik napján ölettétett meg *Chatelet* hertzeg is életének 66-dik esztendejében; a' ki eggynehány Európai udvaroknál, 's nevezetesen *Bétsben* és *Londonban*, fényes követtségeket viselt, XV és XVI *Lajos* királyoknak idejekben. Fija vala ez ama híres *Chatelet* Marchionénak; a' kit esméretes elmésségéért és talentomaiért, rendkívül bétstült *Vóltaire*, 's vele sok esztendőig levelezett is. Ennek a' szerentsélen hertzegnek a' tulajdonitatott vétkül, hogy ő részt vett volna az 1792-dik esztendőben, Aug. 10-dik napján, a' *Thuilléri* palotában meg ölettetett Patriotáknak ki omlott vérekben; hogy ki költözött hazájából, és ismét vissza tért abba; hogy olylyatén tsimert hordozott magánál, a' melly a' contra-revoluzionistáknak szövetségét mutatta; hogy ő is szüntelen levelezett a' ki költözött Fr. nemesekkel, és öfzve esküdött velek égyütt, a' Frantzia K. Társaságnak szabadsága és egy sége ellen. Halálra lett szententziázttatása után következett éjjel maga magát meg akarja ölni, hanem meg sajditván ör-állói igyekezetét, akadályára vóltanak néki. A' vesztő piatzra vitettetvén az

említett tzímer, a' vesztő szekér után köttetett, a' sárba hirtzoltatott, és szeme láttára meg égettetett a' vesztő piatzon. Harmad nappal az után a' gvillogina alatt végeztetett ki e' világból a' ki költözött *Montmorentzy* hertzegnek fő udvarnokja, és tármestere is, azért, hogy a' nevezett hertzeggel és más ki költözött Frantziákkal, titkos égygységben volt, és levelezett. Ugy hallatik, hogy *Brestiában* 98 Fr. nemések fogattattak el. Egy *Petit* nevezetű ki zárattatván a' Jakobinusoknak klúbjából, 12 esztendősi fija elő állott édes atyának mentségére, és sok próbákkal megmutatta azt, hogy méltatlanul tétetett rajta ezen gyalázat. Mind atyához való hűsége az ifjúnak, mind elméssége, mind az ékesen szólásnak mesterségében való elő menetele, mind hazájához való buzgósága, annyira meg tettett a' Jakobinusi tsordának, hogy öt más nap attyostól égygüütt fel vette maga társaságába.

Egy *Fabre* nevezetű pap minap fel ment a' cathedraba, 's ekként szollott halgatóihoz: —
„ Atyámfiak! a' leg főbb valóság, minden külömbség nélkül azt parantsolta az emberi nemzetnek: *Szaporodjatok, és töltsétek bé a' földet.* A' nádragtalanoknak attya a' N. Gyűlés, azt parantsolta a' papoknak, hogyha igazán és rendesen, 's hasznosan akarják halgatóitokat építeni, legyenek valóságos atyák. Az apostolok külömb emberek vóltak a' polgári hitet le nem tett papoknál, még is engedelmeskedtek ezen isteni közönséges parantsolatnak, és mind feleségeik, mind gyermekeik vóltanak. Mivel én is köteles vagyok jó példát adni tinétek a' virtusoknak gyakorlásában, imé jelentem, hogy én holnap *Czodere Annát* férjhez veszem, olly reménységben lévén, hogy ő republicanusi virtusai, és a' tisztességes dolghoz való nagy hajlandósága, szeretete, férjéhez való hűsége, fegyhetetlen élete és jó gazdasszonyosága által minden meggyémben lévő asszonyoknak jó példával fog elő menni, mindketten a' szegényeknek segítségekben és gondvi-

selésekben fogjuk magunkat gyakorlani, és mivel ugyan azon lélek által lelkesitetünk, minden feleparáti izeretetnek gyakorlására, egy szív és egy lélek lézzen bennünk. En tehát mindnyájatokat szívessen látlak holnapi napon lejendő lakadalmamra, a' midőn az pár veres kutsnával és kokárdával jelent meg a' menyegzői gyülekezeti előtt. Leg közelebb az a' hír érkeze hozzánk, hogy *Straßburgban* három Professor u. m. *Spielman*, *Mathie*, és *Schweighauser*, nem különben ama nevezetes *Türkheim*, az első Nemzeti Gyűlésnektagja gvilotiniroztattak. — A' *Párisi* előjáróknak gyűlésében közönséges jelentés tétett az ügy nevezett *Temple* nevű fogháznak jelen való állapotjáról, és néhai *Mária Antonidnak* komornyikja *Tisson* felől, a' ki is esztendőnként 6000 livrát szokott húzni. Sokan azt sürgetik a' polgári előjárók közzül, hogy mind ezen fizetésétől, mind tiszttségétől folztattasson meg. Többen javasolták abban való meg hagyattatását azon okból, hogy ő ennekutánna is szemesen vigyázna a' királyi familiára, és leg jobb tudósítást adhatna *Erzsébet* hertzeg asszonynak tse lekedeteiről.

Metzben 800 személy fogattatott meg, és tsak hamar 18. küldetett a' gvilotina alá. Ezeknek száma közzül való vólt egy hajadon leány is, a' ki azzal vádoltatott, hogy hazájából kiv költözött légyen. Artatlanságának meg bizonyítására, azon esedezett kegyetlen birái előtt, hogy eggnéhány órákra haláztatna halálos szententziájának végben vitetése, a' melly idő alatt tanúbizonyság érkezne hazájából az iránt, hogy ő nem hogy ki költözött volna Frantzia Országból, de még tsak születése helyének külföbén túl se lépett volna. Meg, keitültek *Marpesia* kölfiklánál is keményebb szívű birái, el ütették a' fejét, 's két órával az után el érkezett a' tanúbizonyság levél, de már akkor a' más világon vólt az ártatlan leány.

Azon revolutionalis új sereg, melly olly véggel állitatott fel a' N. Gyűlés által, hogy magának a' nép előtt tekinteter, félelmet, 's parantsolattainak nagyobb erőt izerezhessen, már most önnön magoknak is félelmet okozott. Múlt hólnapnak 17-dik napján tartatott ülésben azon panaszolkodott két nemzeti képviselő, hogy őket a' végre hajtó tanátsnak két biztosai, a' kiktől t. i. függ ez az új revolutionalis sereg, *St. Permainban* áristomba tétették, ámbár magától a' N. Gyűléstől adatott szabados utazásra való tanúbizonyosság leveleiket mutatták legyen is. *Fabré d' Eglantine* kapván az alkalimatosságon, sok törvényteleniségekkel kezdte a' hadi Cancelláriát vádolni. Ez a' Cancellaria az, úgymond, a' ki egész gyilkos és tolvaj bandát tart zsöldgyába, mellynek feje *Majlárt*, olly gonosz ember, a' ki régtől fogva meg erdemlette volna az akasztófát; le festette ezt az új revolutionalis sereget is, mellynek tagjai minden engedelem nélkül bé mennek a' közönséges játék néző helyekre, halállal fenyegetik a' jelen valókat, el rettentik az állzonyokat, és minden szemérmetességet félre tévén, közönséges helyen töltik ki búja kívánságaikat s. a. t. Ezen jelentésre annyira fel indúlt a' N. Gyűlés, hogy leg ottan parantsolatot adott ezen sereg három nevezetes előjáróinak, u. m. *Majlárdnak*, *Ronsinnak*, és *Vinczentnek* tömlőzre leendő vettetésekre; éggyszersmind azt a' végezést adta ki, hogy valaki ezen előjárók közzül hivatalát le nem téjendi, halállal büntetessen meg, ofzollyon szélylyel az egész sereg, és a' ki ezen kegyetlen katonák közzül nem fog ezen parantsolatnak engedelmeskedni, 10 elztendeig való tömlőzre vettessen. Minémü kegyetlenségeket gyakorlott legyen ez a' gonosz sereg, csak ez egy példából is ki tettzik. A' *Corbeilli* osztályban rajta ütött egynéhány katona egy gazdag árendásnak a' házára, bé törték az ajtait, meg kötözték a' benn lakókat, magát az árendást gombolyagba kötözték, 's úgy kinozták, hogy mutassa meg azon he-

lyet, a' hól pénzét el rejtette, sőt a' mi több, tüzes zsáratnakba takarták lábait, magok pedig pintzéjébe le menvén, bé verték boros hordóinak fenekét, és minekutánna torkig ették 's itták volna magokat, minden vagyontkáját el pufztították, 's el illantottak.

Hadi Történetek.

Manheimből a' Palatinatusi V. Fejedelemségnek fő és anya városából ezt írja egy valaki. Hogy *Decemb.* 22-ik napján rendkívül való erővel mentenek légyen a' Frantziák Gr. *Wurmser* seregeire, és hogy azoknak jobb szárnyát egy kevéssé visszátolták, annál bizonyosabb minis, önön maga a' *Bétsi* udvari hadi Cancellaria is megismérte közelebb ki adott jelentésében.

Egy más *Rajna* vidékéről érkezett levél e' képen ír ezen történetről: *Decemb.* 22ik napján nagy dühösséggel meg támadták a' Frantziák *Rekkenstein* és *Wörth* környékén Gr. *Wurmser* seregeinek azon szárnyát, mellynek 5 ezer Palatinatusi katonák is állottanak. A' Frantziáknak számok többre ment 20 ezernél. A' Német seregek koránt sem vesztettek annyit, a' mint közönségesen hírlettetett.

Egy *Wormátziában* *Decemb.* 25ik napján költ levél így szól: A' *Decemb.* 22ik napján történt tsata után, nem a' leg jobb környülállások között vóltanak a' Német seregek *Alsátziában*, nyakra före futottak az emberek *Weissenburgból*, a' tabori ispotály is közelebb hozatott, a' tabori kassza pedig *Rastádtba* vitetett bátorságos helyre. Közönségesen belzéltetett, hogy az *Hagenau*i lineákat egészen oda hagyta, 's *Weissenburgig* vonta volna magát visszát Gr. *Wurmser*.

Egy más Mannheimban Decemb. 28ik napján költ levélből azt olvassuk, hogy a' Frantziák 3 colonében mentenek az egyesült seregekre, az egyik colonné *Weissenburg*; a' másik *Anweiler*; a' harmadik pedig *Lautern* ellen; a' Császári serezeknek bagázsiájik *Kétschig Spirától* nem messze, a' Prussusoké *Muykämérig*, *Neistadhoz* egy órányira, tábori kasszájok pedig *Moguntziában* vitettek legyen, sőt hogy a' Cs. K. seregek egész *Germerheimig Spirához* közel vonták volna magokat vissza, követekezésképen, hogy *Landau* fel oldoztatott volna az egyesült seregeknek ostroma alól,

Hollandia.

Egy különös parantsolatot adott ki múlt hónapban a' N. Gyűlés, mellyben keményen tilalmazza mind a' Helvétusok, mind a' velük szövetséges népek tartományaiknak meg sértetését; sőt az is tudva vagyon immár előttünk, hogy egy *Humbert* nevezetű Jakobinus, alattomban követtségben küldetett hozzájuk oly véggel, hogy a' szövetséges Cantonokat reá befzéliye a' Fr. K. Társaság függetelenségének meg ismérésére. A' ki mindazáltal úttjában el fogattatván, a' reá bízott követtséget végbe nem vihette. Az is mondatik, hogy egy *Weisz* nevezetű Helvétus Obestlájtinánt (a' ki múlt elztendőben, a' mint a' *Magyar Kurirnak* olvasói emlékezhetnek, határozatosan perorált a' Helvétziai Tagsatzungban, az az, a' Cantonoknak közönséges gyűlésében a' Fr. patrioták mellett, és fontos okokkal akarta azt meg mutatni, hogy sokkal jobb a' Helvétusokra nézve, az égyik részre való sem hajlás, mint a' Frantziák ellen való had indítás) titkon Párisba ment, de mi végre, bizonytalan. Az Anglus minister, a' ki fel nyílt szemekkel vigyáz a' Hel-

vétusoknak minden lépéseikre, észre vévén e' dolgot, kemény kifejezésekkel készítettett nótát nyújtott bé a' Cántonoknak, a' mellyben, többek közt magasztallya a' Helvétus testörzöknek XVI Lajos iránt való hivségeket, 's egyszersmind emlékezteti őket azon otsmány halálnak nemére, mellyel a' nevezett Gárdák e' világból ki végeztették. Tudtára adja az égygyesült Cántonoknak, melly nagy illetlenség légyen az, hogy a' Párisi tolvaj és gyilkos előjárók őket szövetségeseiknek nevezik, holott nem velek, hanem az általa gyalázatosan meg ölettetett királlyal léptenek égygyességre. Ezek a' mindenek előtt útálatosokká lett emberek, úgymond az Anglus követ, bátorzkodnak Helvétziát a' több Európai Statusok közzül ki venni, és annak barátságokkal kínálkozni, mintha a' nemes indulatú és szabad születésű Helvétusok égygyességre léphetnének Frantzia Országnak törvénytelen előjáróival; az igazságnak, virtusoknak, és vallásnak tisztelői, az istent tagadókkal és a' minden vallás 's virtus nélkül való gyilkos és ragadozó emberekkel. Továbbá kéri és inti őket, hogy vigyázzanak magokra, 's gondollyák meg, minémü pusztitást, kegyetlenséget 's istentelenséget gyakorlottanak légyen a' szabadságnak, és egyenlőségnek gonofz apostolai az Austriai Belgiomban, Szabaudiában, és Basileában, a' barátságának tettetés szine alatt. Utólyára azzal fejezi bé irását, hogy ő nem akarja vizsgálni, meg égygyez e' valamelly Statusnak igazságával, 's boldogságával, egygy olyan nemzetet bé húnnyt szemmel nézni, melly ellen egézz Európa fegyvert fogott; ezt is hozzá teszi, hogy a' jelenvaló körülállások között senkinek sem ád a' neutralitás, avagy részre való nem hajlás just a' Párisi pártos előjárókkal való levelezésre, és minden velek való titkos czimborálás, sérelmére vagyon az ellenek hadakozó szövetséges fejedelmeknek.

Anglia.

Az eddig gyakoroltatott nemzeti törvények szerént, hogyha égyik hadakozó fél, a' másik hadakozó féltől olyan hajót nyert, a' melly más vele szövetséges nemzethez tartozott, ollybá tartatott, mintha az a' hajó a' vele hadakozó nemzetnek tulajdona lett volna, és így a' bé vett szokás szerént fel zsákmányoltatott. (Az Európai nemzeteknek ezen szokásokról rövideden ugyan, de világosan írtam a' könyv-sajtó alól majdan dan ki szakadúlándó *Magyar Almanakban*). Nem régiben egy ilyen történet csett az Anglusok és Frantziák között, amazok egy *St. Jago* nevű Spanyol hajót nyertek el az utólsóbbaktól. A' dolgot az Angliai Admiralsi Collegium, avagy gyülekezet eleibe vitetett, (így nevezetik Nagy Britanniában a' tengeri hadi dolgokat kormányozó tanács) 's az a' kérdés támadott, mit kellyen ezen Spanyol hajóval mivelni, meg kell é tartani, mint prédát, avagy vissza adni a' Spanyoloknak, mint az Anglusokkal szövetséges nemzetnek? Az Admiralsi Collegiumnak fő bírása *Scott-william*, az utólsóbbra határozta meg önnön magát, 's ekként fejezi ki végzését, hogy ő a' jelenvaló esetben nem akarja magát a' nemzetek törvényeiről írott könyvekhez, hanem a' józan okossághoz, mellynek világánál járni minden embernek szükség volna, alkalmaztatni. Elég Görög Deák, Anglus, Mahomedanus, Zsidó, sőt pogány írókat lehetne elő hordani; úgy ragaszkodtak eddig a' törvény tudók *Grotiusnak* e' tárgyról írott könyvéhez, mint a' keresztények a' Bibliához; de ideje van *úgymond*, hogy el állyanak mellőle. Ő ollyan szentenciát hozott, a' melly a' Spanyol király iránt tartozó tisztelettel leg inkább meg égygyez, hogy t. i. a' nevezett Spanyol hajó a' rajta lévő portékákkal égygyütt a' reá tett költségen, kívül adattasson vissza a' Spanyol királynak és jobbágyainak, úgy mindazonáltal, hogy a' nevezett király is közönségesen kötelezze ma-

gát arra, hogy a' melly Anglus hajókat a' Spanyolok a' Frantziáktól ezután el fogják venni, azokat vissza adják az Anglusoknak, mint tulajdonos uroknak. Ellenben, hogyha a' Spanyol király erre nem akarja magát kötelezni, ők sem kötelesek a' Spanyol hajót vissza adni, hanem úgy bánni azzal, mint az ellenségtől nyert zsákmánnyal.

Nem régiben egy ki költözött Frantzia fogtatót meg *Londonban*, a' ki bőrös ládájának kettős feneke között sok gyanús leveleket rejtett el, mellyek meg találtatván, ki tanúztatott, hogy ő valóságos spionoya volt a' N. Gyűlésnek. Már most egy ollyatén palotában kukorikol ökeme, a' hol sokkal kevesebb nap világot láthat, mint a' Grönlandusok hazájokban.

A' Török követnek Angliába lett útazásáról külömb külömb féle értelemben vagynak a' politicusok: némellyek azt mondják, hogy a' Konstantinápolyi udvar is a' szövetséges Fejedelmek társaságába fogna állani, és velek égyütt hadakozni a' Frantziák ellen. Mások ismét azt állítják, hogy a' közönséges békességnek vissza szerzetése lett légyen *Londonba* való útazásának tzéllya, és azon igyekezne, hogy a' Fr. K. Társaságnak függetlenségét, mellynek meg ismérésére a' Török Császár mindenkor kész volna, másokkal is meg ismértesse; úgy mindazáltal, hogy a' Frantziák sem semmi más idegen tartományoknak keresésére ne ásítozzanak, sem más Európai Statusok igazgatásának formájába ne avassák magokat. Ennekfelette mind Szabaudiát, mind a' Nizzai Grófságot adgyák vissza a' Sárdiniai királynak; napkeleti és napnyugoti örökségeiket pedig, minthogy a' colonialis alkotmány mostani constitutiójokkal ellenkezik, engedjék által az Anglusoknak. Fundamentomos légyen é ez a' közönséges vélekedés avagy nem, a' jöendő idő fogja meg mutatni.

Magyar Ország.

Szala Vármegyéből illetén levél érkeze hozzánk múlt hólnapnak a' végén. Noha a' jó lelki Páfzorok minden úton módon, mind magános, mind közönséges oktatásaik által az égygyü-gyü népet régi bal vélekedéseikből rossz szokásaikból és bünös bajosságokból ki venni, 's a' mennyire lehet, a' jó és szelid erkölcsöknek magvát sziveik-be bé plántálni igyekeznek: még is mindazonáltal sok helyeken kevés foganatja vagy on szorgalmatos tanításaiknak. Ezt bizonyítják a' *Lendva* vizén lévő mólnároknak példájik, a' kik régi rossz szokásokat és principiumjaikat meg tartván, hogy ékjeiket, 's más malombeli meg szoritatott szer-zámjaikat tartósokká és meg mozdúihatatlankká tessék, semmiféle affzonyi állapot bé nem bõtsátottak *Lutza* napján malmaikba, azokat pedig, a' kik tudatlanságból, vagy gabonájokat ör-leni vitték, vagy már el készitetett lisztyekért mentenek, mint artalmás hozzorkanyokat a' vízbe hányták. Így bánt közelebb múlt hónapnak 13dik napján a' *Lendvai* molnár legény egy lisztyéért bé ment szegény özvegy affzonnal, 's úgy bé tafzitotta fővel a' vízbe, hogy tsak, nem oda fült a' szegény nyavallyás. Jó, hogy a' dunán lévő mólnárok úgy nem tselekefznek az affzonyokkal, másként sok gyilkosság történhetne *Lutza* napján. Fülébe menvén az uradalombeli tisztartó úrnak ez a' balgatag és gonosz tselekedete a' mólnár legénynek, olly hathatós informáziót ragasztatott a' poscriptájára, a' mellyről nem egy hamar fog el felejtkezni, e' mellett más szomfzéd helységbe-li mólnároknak is tanúságot adott, miként kellesék magokat *Lutza* napján viselni.

Pest 1-ső Januarii 1794. A' múlt Karátsoni napokban *Pestre* vitetvén Gróf *Wartensleben* Generál Lájtinántné ö Excellentiája Tiszt. *Turos Péter*, *Ótsai* Ref. Prédikátor urat az innepi szolgálatra ezen textusról: *Isten jelent meg a' testben*, olly jól ki dolgozott, és válogatott szókkal ki fe-

jezett prédikációt mondott a' nevezett Tiszt. férfiú, hogy értelmesebb halgatónak ítélet tételek szerént méltó volna aranyos betűkre. Hogyha a' munka ilyen betűkre érdemes, sokkal inkább meg érdemli ám annak szerzője mind az aranyos jutalmat, mind a' közönséges dicséretet.

A' közelebb el múlt ó esztendőben, Dec. 27-dik napján költ Kurirunknak 414 dik lapján említettük, hogy a' Dunán túl fekvő Superintendentziában, levő Ref. Ekkesiák, melyeknek fő kormánya Mélt. Gr. Ráday Gedeon Cs. K. valóságos Status és belső Tanácsos Ur ő Excellentziájára vagyon bízattatva, két nagy érdemű és tiszteletre méltó küldöttyeik, u. m. Tiszt. Kármán József Esperest és Lossontzi fő Predikátor, és Tekintetes (nem tiszteletes, a' miat akkor a' betű szedőnek vigyázatlansága miatt iratott), Pázmándi Pál a' Komárom Ref. Tractusban Coadjutor Curator urak által Felséges Urunknak hadi segítségül 8057 forintokat küldöttek, és a' nevezett hólnapnak 19 ik és 21-dik napjain alazatos homagiumnal bé is nyujtották. Ezen hadi segítségből.

1. A' Komáromi Tractus adott 2032 for. 31 kr. ide számlálván azon 300 forintokat, melyeket a' Rév Komáromi Ekklesia maga adott.
2. A' Veszprémi Tractus adott 1503 -- 21 --
3. A' Pápai Tractus adott - - 1080 -- -- --
4. A' Barsi Tractus adott - - - 1060 -- 21 --
ide foglalván azon 86 forintokat, a' melyeket Tek. Péli Nagy András és János urak adtanak.
5. A' Tatai Tractus adott - - 972 -- 41 --
6. A' Drégel Palánki Tractus - 662 -- 54 --
ide számlálván a' Lossontzi Ref. Ekklesia által adattatott 100 aranyokat és az ottan lévő Ref. Oskolabeli tanulok által adatott 43 forintokat.
7. A' Peremartonyi Tractus adott 600 -- 12 --
8. A' Somogyi Tractus - - - 541 -- -- --

Mind öszve 8057 forintokat.

Ezen önkényén való adakozásnak alkalmazhatóságával más ígéretek is tétettettek azon Superintendentenciában lakó uraságok által u. m.

1. Gr. Ráday Gedeon Ur ő Excellenciája arra kötelezte magát, hogy valameddig ez a vezedelmes háború tartani fog, a' már általa eleve ígertett és angariánként ki is fizettetett éltendőbeli 400 forintokhoz, még minden éltendőben 100 forintokat fog ragasztani.

2. Darvas Ferentz Consiliarius úr, mint a' Losontzi Ref. Ekklesiának és Iskolának fő Curatora éltendőnként 100 forintokat.

3. Péli Nagy András Ura' Batsi Ref. Tractusnak Curatora, és Péli Nagy János Ur ketten 100 forintokat.

4. Pázmány József úr maga részéről 100 for.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mind öszve éltendőnként . 500 for.

Béts.

Ismét hat mázsa szép tépest, ruha kötöket, s. a. t. küldött a' Fels. Császárné *Brumbilla* Cs. K. udvari fő Seb orvoshoz egy ládaba bé tsinalva, olly hir-adással, hogy küldené azt el a' Cs. K. tabori ispotályokba, a' hol t. i. leg nagyobb szükségé volna azokra a' sebhe esett szegény katonáknak. Bizonyosan tudjuk, hogy ezen tépest, és sebkötölékeket Fels. Allzonyunk önnön maga készítette egyzynéhány udvari dámáival egyetemben, melly szép virtust vajha más fő allzonyok is követnék, 's mutatnák meg ez által is az emberiséghez való nemes érzékenységeiket.

Német Biroddlom.

A' *Hamburgi* Tüdos társaság, mellynek tzeilya a' mesterségeknék elő mozdítása, azt végzette leg közelébb, hogy nem tsak az alsó rendü lako-

soknak, hanem a' felsőbb rangú atyák gyermekeiknek is kellene valamelly mesterséget tanulni, melly által sokkal nagyobb ösztön adattatna másoknak a' mesterségeknek tökéletesítésére.

Jelentés.

Minthogy *Ladvocátnak Magyar Historiái Dictionáriumára* a' subscriptiók majd minden nap jönnek hozzám, még pedig olyan helyekről is, hol senkit meg nem kerestem; és minthogy (a' munka költséges lévén) több exemplárt bizonytalanra épen nem nyomtattathatok, hanem csak a' mennyi az előre magokat jelentőknek számokra szükséges: azért, hogy mind a' kiknek a' munkát meg szerezni kedvek vagyon, subscriptiójuknak jelentésére idejek legyen, mind pedig hogy én illendően szolgálhassak; itten az Erd. Publicumot tudósítom, hogy a' nevezett munkára a' subscriptió ideje még a' jövő József napi Pesti vásárig fog tartani. Minthogy pedig a' munka már akkor sajtó alá fog menni; az után senki subscriptióját bé nem vehetem. — A' kik egyenesen hozzám akarnak írni, méltóztassanak leveleiket francón küldeni.

A' nevezetes hazafiaknak életeknek Magyar nyelven rövid le irását, és hozzám küldését a' végre, hogy azoknak neveikkel is *Ladvocátot* tökéletesebbé tehessem, most is alázatosan kérem. Senki sem tarthattya alávalóságúak, ha a' világ előtt esmeretes *Ladvocátnak Dictionáriumában* a' neve meg jelenik.

A' kik talám, vagy nem esmerik *Ladvocát Dictionáriumát*, vagy felölte való elébbi tudósításimat nem olvasták: azoknak kedvéért a'

könyv titulusát, melly annak foglalattyát elő adja, még egyszer ki teszem.

Historiae Dictionarium, mellyben a' Patriarkáknak, Császároknak, királyoknak, fejedelmeknek, hadi vezéreknek, pogány isteneknek, és hősöknek, Pápáknak, Ekklesiái atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Cardinálisoknak, Szenteknek, historicusoknak, Poétáknak, Orátoroknak, Theologusoknak, Ictusoknak, Medicusoknak, tudós aszszonyoknak, Pictoroknak, Sculptoroknak, Mathematicusoknak, musicusoknak s. a. t. és mindensféle mesterségben élt hires embereknek életek és munkáik elő adattatnak. Irta Frantzia nyelven Abbás Ladvocát — Sorbonnai Doctor, Professor és Bibliothecarius, sőt még újabb kiadás szerént sok hozzá adásokkal, s némelly nevezetes Magyarok életeknek le irásával meg bővitve. Magyarra fordította Mindszenti Sámuel.

Broughton Religioi Lexiconát lehet találni Debretzenben T. Professor Szilgyi Gábor; Kassán T. Miháli Kovács István, R. Prédikátor; Kolosvárott T. Professor Szathmári Pap Mihály; Pesten Mosótzai Institoris Gábor urnál a' Ketskeméti úttzában az arany ökörnél Nro 409. Komáromban pedig a' Weber úr Typografiájában.

Komáromban 4-ik Januar. 1794.

Mindszenti Sámuel.